

5. Муминов А.К. Дальнейшее развитие финансовых услуг // Почтовая связь. Техника и технологии. – 2008. – № 1.
6. Ефективність розвитку фінансових послуг поштового розвитку : [монографія] / Захарченко К.В., Захарченко Л.А., Потапова-Синько Н.Ю. – Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2012. – 256 с.
7. Князева О.А., Сергеева О.С. Підхід щодо вибору варіанту розвитку підприємства поштового зв'язку на ринку фінансових послуг // Збірник наукових праць. Економічні науки. Випуск 8. – Чернівці : Книги-XXI, 2012. – С. 56-64.
8. Літітанкас І.Ю. Світовий досвід та моделі інтеграції поштових підприємств з фінансовими установами / Науковий вісник Херсонського державного університету. – Випуск 7. – Херсон : ХДУ, 2014. – С. 90-95.
9. Матеріали 25-го всемирного поштового конгресу «Дохинская почтовая стратегия на 2013–2016 г.». – ВПС. – Конгресс-Док 16. – 45 с.
10. Маркетинг поштового зв'язку / Н.О. Князева, С.Б. Горелкіна, В.П. Иванов, Л.В. Кузнецова. – К. : ТОВ «Аспект-Поліграф», 2003. – 264 с.
11. Ракель Феррари. Почтовый мир накануне конгресса / Ракель Феррари // Почтовая связь. Техника и технологии. – 2008. – № 7. – С. 4-6.
12. Сергеева О.С. Роль та планування та контролю над грошовими потоками банківських установ / О.С. Сергеева // Науковий вісник ОНЕУ. – 2013. – № 27(206). – С. 101-110.

Анотація. Обоснована необхідність планування розвитку Українського державного підприємства поштової зв'язки «Укрпочта» на ринку фінансових послуг. Учывая указанное, требуется углубленное рассмотрение теории и практики развития как непосредственно почтовой связи, так и развития финансовых услуг предприятиями почтовой связи. Предложен подход к планированию развития предприятия почтовой связи на рынке финансовых услуг. Рассмотрен ряд совместных или взаимодополняющих факторов интеграции почтового предприятия с государственным банком АО «Ощадбанк». Приведен эффект от функционирования предприятия на рынке финансовых услуг.

Ключевые слова: планирование, рынок финансовых услуг, предприятие, банк, эффект.

Summary. It is substantiated the necessity of planning the development of Ukrainian State Enterprise of Posts «Ukrposhta» on the financial services market. Based on these facts, the theory and practice of development of postal services, both directly, and development of financial services enterprises of postal communication, is required an in-depth review. It is offered an approach to the planning of the development of post offices in the financial services market. It is reviewed a number of common or complementary factors of the integration of the postal enterprise with the Public Joint-Stock Company «State Savings Bank of Ukraine». It is exemplified an effect of the operation of the enterprise's functioning in the financial services market.

Key words: bank, effect, enterprise, financial services market, planning.

УДК 330.34

Кожухова Т. В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародної економіки
Криворізького економічного інституту*

Kozhukhova T. V.

*Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer of the International Economics Department
Kryvyi Rih Institute of Economics*

ЕВОЛЮЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ООН У СФЕРІ РОЗВИТКУ

EVOLUTION OF UN FINANCIAL POLICY IN THE DEVELOPMENT SPHERE

Анотація. У роботі досліджено основні закономірності та тенденції еволюції фінансової політики ООН у сфері розвитку. Виявлено зміни в цілях та завданнях фінансової політики ООН та основних напрямках вирішення проблеми фінансування соціально-економічного розвитку країн, що розвиваються. Установлено, що завдання фінансової політики ООН у сфері розвитку протягом 1940–2000-х років були спрямовані на забезпечення умов для формування максимально можливого обсягу фінансових ресурсів, організацію регулювання економічних та соціальних процесів у країнах, що розвиваються, за допомогою фінансових методів та інструментів відповідно до мінливих цілей міжнародних стратегій та програм. Виділено основні етапи еволюції фінансової політики ООН у сфері розвитку, які визначаються цілями міжнародних стратегій розвитку. Розглянуто глобальні завдання фінансової політики ООН у сфері розвитку на сучасному етапі.

Ключові слова: еволюція, фінансова політика ООН, фінансові ресурси, фінансування, розвиток.

Вступ та постановка проблеми. Фінансова політика ООН у сфері розвитку – особлива сфера економічної діяльності світового співтовариства, що визначає цілі та завдання у вирішенні проблем соціально-економічного розвитку країн, що розвиваються. На розв'язання цих завдань, які залежать від фінансових, економічних та політичних процесів, що відбуваються у світі, спрямовано процес мобілізації фінансових ресурсів, їх раціональний розподіл між країнами, секторами, що потребують фінансування, та використання для забезпечення розвитку. Оскільки фінансова політика ООН є дієвим інструментом впливу на розвиток країн, що розвиваються, дослідження її еволюції є важливим для з'ясування змін у цілях та завданнях, використанні джерел фінансових ресурсів і створенні необхідних умов для їх мобілізації з метою подальшої розробки заходів для підвищення ефективності механізму функціонування глобальної системи фінансування розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемним питанням фінансування розвитку присвячено праці зарубіжних учених Д. Бартона [1], Р. Бхавані [2], К. Бьорнсайда [3], М. Клеменса [2], Д. Доллара [3], С. Ределета [2], М. Уайзмана [1], а також російських дослідників Ю.К. Зайцева [4], Л.М. Капіці [5]. Попри розмаїття наукових праць підвищення ефективності фінансування розвитку зумовлює необхідність дослідження закономірностей та тенденцій еволюції фінансової політики ООН у сфері розвитку.

Метою даної роботи є дослідження основних закономірностей та тенденцій еволюції фінансової політики ООН у сфері розвитку, визначення її основних етапів.

Результати дослідження. Протягом багатьох років завдання фінансової політики ООН у сфері розвитку змінювалися не тільки відповідно до конкретних історичних умов і завдань, що стояли перед міжнародним суспільством, але й до трансформації теорії та практики розвитку. Для встановлення основних закономірностей і тенденцій еволюції фінансової політики ООН у сфері розвитку, визначення її етапів необхідно дослідити зміни в цілях та завданнях фінансової політики та основних напрямках вирішення проблеми фінансування соціально-економічного розвитку країн, що розвиваються.

Проблема економічного розвитку малорозвинених країн (МРК) постала наприкінці 1940-х років. Генеральна Асамблея ООН визнала, що низький життєвий рівень у деяких державах має несприятливі економічні та соціальні наслідки не тільки для цих країн, але й для усього світу [6]. У 1949 р. була заснована Розширена програма технічної допомоги для економічного розвитку МРК, яка фінансувалася з щорічно оголошених добровільних внесків, відкрито спеціальний рахунок для надання коштів організаціям, що брали участь у цій програмі. Усіма державами – членами ООН було визнано, що «більш швидкий економічний розвиток МРК і, зокрема, збільшення їх виробництва, є істотною умовою підвищення продуктивної зайнятості і життєвого рівня населення цих країн, а також розвитку світової економіки в цілому» [6]. Для прискорення розвитку, заснованого на власних місцевих планах і програмах, у 1950-х роках стало зрозумілим, що потрібна не тільки технічна, але і фінансова допомога з розвинених країн. Необхідно було знайти практичний підхід до вирішення проблеми міжнародного фінансування соціально-економічного розвитку МРК. Було наголошено на прийнятті належних заходів щодо підтримки або створення умов, сприятливих для міжнародного руху приватного капіталу, зокрема, прийнятті державами – членами ООН фіскальних заходів, які сприяли б поступовому ско-

роченню та усуненню подвійного оподаткування в міжнародному плані; заохоченні міжнародної торгівлі шляхом зниження надмірно високих митних тарифів; найтіснішого узгодженні діяльності вже існуючих міжнародних організацій. У 1953 р. урядами держав – членів ООН була затверджена декларація про готовність надати частину заощаджень, вивільнених у результаті роззброєння, міжнародному фонду, створеному в рамках ООН, для сприяння розвитку МРК [6].

Велика невідповідність між життєвим рівнем у розвинених країнах і МРК, терміновість і важливість прискорення економічного та соціального розвитку МРК визначили необхідність прийняття у 1961 р. першої міжнародної стратегії ООН – програми міжнародного економічного співробітництва «Декада розвитку», а також рішення про встановлення цільового показника для надання міжнародної допомоги у розмірі приблизно 1% загальної суми національного доходу розвинених країн. Було наголошено на необхідності надання МРК довгострокових позик, субсидій і кредитів в сприятливих умовах, включаючи безпроцентні позики та позики за більш низькими процентними ставками, з більш тривалими термінами погашення та з відшкодуванням у місцевій валюті; забезпеченні збільшення частки продукції МРК у міжнародній торгівлі; прискоренні індустріалізації МРК шляхом забезпечення зростаючого припливу капіталу; співпраці у фінансуванні промислових, сільськогосподарських, соціальних проектів відповідно до потреб програм розвитку МРК. Було підтверджено, що приватні іноземні інвестиції можуть сприяти диверсифікації економіки та розвитку країн, що імпортують приватний капітал, а також прискоренню передачі технічних знань і досвіду управління.

Із середини 1960-х років значна увага стала приділятися проблемі витрат з погашення зовнішньої заборгованості країн. Згідно з річним звітом МБРР за 1965–1966 рр., «чистий приплив офіційної допомоги розвитку (ОДР) промислових країн у країни, що розвиваються, та багатосторонні установи з 1961 по 1965 р. залишався майже незмінним у розмірі \$6600 млн., загальна сума платежів (відсотки й погашення основної суми державного і гарантованого державою боргу) 97 країн зросла до \$3500 млн. у 1965 р.» [6], було визначено, що швидке збільшення в країнах тягаря сплати боргів через 15 років повністю поглине приплив капіталу. Зворотний відтік фінансових ресурсів з країн, що розвиваються, у розвинені за рахунок погашення заборгованості і відсотків збільшився у 1966 і 1967 рр., було підраховано, що у разі збереження такої тенденції до 1970 р., чиста сума кредитів стане пасивною [6]. Необхідним було подовження термінів виплати, зниження процентних ставок і надання відстрочок на виплату відсотків та погашення капітальної суми, надання зовнішніх ресурсів на більш пільгових умовах: «забезпечивши зростаючий приплив допомоги на довготривалій і постійній основі, спростивши процедуру ефективного і швидкого надання допомоги; надавши не пізніше 1968 р. принаймні 80% своєї допомоги у формі субсидій і позик за ставками 3% або нижче, при термінах погашення 25 років або більше, за винятком тих країн, які ще надають 70% або більше від загального обсягу державної допомоги у вигляді субсидій; збільшивши частку не обумовленої проектами допомоги» [6]. Занепокоєння світового співтовариства також викликала тенденція до дедалі більшого відтоку капіталу з МРК, що позбавляло їх коштів, необхідних для розвитку; збільшення обумовленості допомоги, що призводило до неефективного використання ресурсів у країнах-реципієнтах, а також до надання товарів і послуг за вищими цінами, ніж світові

конкурентоспроможні ціни; загрози задовільному виконанню завдань багатосторонніх фінансових установ та програм розвитку через брак ресурсів.

У 1970 р. Міжнародна стратегія розвитку на друге Десятиліття поставила такі цілі і завдання: середньорічні темпи зростання валового продукту країн, що розвиваються, повинні становити не менше 6% (для цього необхідно добитися щорічного приросту сільськогосподарського та промислового виробництва – на 4% і 8% відповідно); середньорічні темпи зростання валового продукту на душу населення – 3,5%, що подвоїть за два десятиліття середній дохід на душу населення [6]. Попри те, що у ході першого Десятиліття розвитку ООН загальний валовий національний продукт (ВНП) країн світу збільшився на \$1100 млрд., на частку всіх країн, що розвиваються, припадало лише 20% цього збільшення [6]. Крім того, «на тлі досить високих темпів економічного зростання у великому числі країн відмічалися негативні темпи подишного доходу. Економічне зростання не привело до зростання добробуту та поліпшення умов життя більшості населення у відсталих країнах. Визнання цього факту поклато край пануванню ідеї, яка стверджувала, що нагромадження капіталу є ключем до економічного зростання» [7, с. 46]. Необхідним було більш активне використання внутрішніх ресурсів, самозабезпечення продовольством, підвищувалося значення сільського господарства. Відбулося переключення на внутрішні джерела розвитку: підтверджена відповідальність країн, що розвиваються, за фінансування свого розвитку та їх зобов'язання з більш повної мобілізації і забезпечення найбільш ефективного використання внутрішніх фінансових ресурсів через удосконалення і зміцнення систем податкової адміністрації, проведення податкової реформи; ретельне стеження за збільшенням державних витрат для виділення максимальних ресурсів на цілі капіталовкладення; мобілізація приватних заощаджень через посередництво фінансових установ, спрямування готівкових заощаджень на проекти капіталовкладень відповідно до першочергових потреб розвитку. Щодо зовнішніх ресурсів, необхідним було прагнення розвинених країн до забезпечення переказів країнам, що розвиваються, фінансових ресурсів не менше 1% від свого ВНП щорічно; збільшення ОДР для досягнення 0,7% від свого ВНП (наприкінці 1960-х років відбулося зменшення цільового показника ОДР з 1% від ВНД розвинених країн до 0,7%); заохочення приватного капіталу в країни, що розвиваються; надання субсидій та/або позик на пільгових умовах на користь найменш розвинених країн (НРК) [6].

Протягом 1970-х років на порядку денному залишалися питання зростаючого тягара боргових зобов'язань країн, що розвиваються, та їх погашення, проблема масової бідності і безробіття. Забезпечення і підтримання відповідних темпів економічного зростання у низці країн, що розвиваються, знаходилося під загрозою не тільки через зростання зовнішньої заборгованості, але й через застій у сфері чистого припливу зовнішньої допомоги, погіршення торгівлі, неправильного використання фінансування експортних кредитів.

Із середини 1970-х років увага почала приділятися засобам прискорення передачі ресурсів країнам, що розвиваються, для фінансування розвитку на передбачуваній, гарантованій та постійній основі. Для більш систематичного та ефективного планування національного економічного розвитку країн, що розвиваються, розвинені країни були закликані здійснити такі заходи: надавати допомогу на постійній основі для забезпечення перенесення бюджетних асигнувань, не витрачених до кінця фінан-

сового року, на який вони були відпущені, на наступний період; встановити податок з метою розвитку, призначений для надання міжнародної допомоги; продовжити розробку політики, спрямованої на збільшення потоків приватного капіталу в країни, що розвиваються, з вивченням та переглядом правил про доступ країн на приватні грошові ринки та ринки капіталу.

З 1980 р. у зв'язку зі зростаючим значенням науки і техніки та необхідністю застосування досягнень у цих сферах у процесі встановлення нового міжнародного економічного порядку, поглибленням відмінностей у науково-технічному потенціалі між промислово розвиненими країнами і тими, що розвиваються, та збільшенням економічного розриву між ними почала здійснюватися Віденська програма дій з науки і техніки з метою розвитку [6]. Для проведення глобальних фінансових заходів у межах цієї програми була створена Система фінансування науки і техніки, підтверджені потреби у виділенні на постійній основі належного обсягу фінансових ресурсів для зміцнення потенціалу у цій сфері з метою розвитку відповідно до пріоритетів країн.

У результаті збереження структурних диспропорцій у світовій економіці протягом 1980-х років спостерігалися такі тенденції, як різке скорочення припливу ресурсів до країн, що розвиваються, величезна зовнішня заборгованість, погіршення умов торгівлі, довгострокова тенденція до зниження цін на сировинні товари, збереження протекціонізму, що призвело до чистого відтоку ресурсів з цих країн та позбавило останні ресурсів, необхідних для економічного зростання. Необхідним було доведення рівня ОДР до показників, узгоджених на міжнародній основі; прийняття на національному рівні заходів, що сприяють капіталоутворенню в країнах із недостатнім рівнем накопичень і припливом зовнішніх ресурсів; забезпечення урядами країн – членів міжнародних багатосторонніх установ адекватним обсягом фінансових ресурсів для виконання своїх мандатів з метою сприяння задоволенню потреб у межах економічних і соціальних програм країн, що розвиваються.

Головна мета Міжнародної стратегії розвитку на четверте Десятиліття розвитку ООН (1990 р.) полягала у забезпеченні прискореного розвитку в країнах, що розвиваються, і зміцненні міжнародного співробітництва [6]. Скорочення тягара платежів з обслуговування боргу стало суттєво важливою умовою повернення назад негативних тенденцій у сфері припливу зовнішніх ресурсів у країни, що розвиваються. Але для цього також необхідним було значне збільшення припливу фінансових ресурсів з метою розвитку по каналах офіційної двосторонньої допомоги, кредитування з боку комерційних банків, прямих іноземних інвестицій (ПІІ) і багатосторонніх фінансових установ. У 1990-х роках увага була сконцентрована на ліквідації злиденності та голоду, розвитку людських ресурсів, охороні довкілля, забезпеченні продовольством, розвитку сільського господарства. Важливу роль у вирішенні проблем у цих сферах стало граги мікrokредитування (кредити, накопичення та пов'язані з ними послуги у сфері підприємницької діяльності повинні були забезпечити доступ злиденного населення до капіталу). Для встановлення стабільної міжнародної фінансової системи важливе значення мали виділення державних і приватних фінансових ресурсів на цілі розвитку всіх країн, міжнародна торгівля, ОДР та фінансова підтримка для забезпечення тягара заборгованості, зокрема, угоди про загальний план фінансування для розширеної Ініціативи відносно боргу бідних країн з великою заборгованістю, а також мобілізація внутрішніх ресурсів.

Протягом 2000-х років проведено три Міжнародних конференції з фінансування розвитку. Першою Міжнародною конференцією (м. Монтеррей, Мексика, 2002 р.) було прийнято Монтеррейський консенсус, що визначив основні напрямки діяльності: мобілізація національних фінансових ресурсів; мобілізація міжнародних ресурсів (ППІ та інших приватних ресурсів); міжнародна торгівля як рушійна сила розвитку; активізація міжнародного фінансового співробітництва (зокрема збільшення ОДР, використання нетрадиційних джерел фінансування (спеціальних прав запозичення шляхом додаткового випуску для збільшення ліквідності та сприяння забезпеченню розвитку)); управління зовнішньою заборгованістю; підвищення узгодженості і послідовності функціонування міжнародних валютної, фінансової та торговельної систем в інтересах розвитку [8].

Одним із пріоритетних завдань у 2000-х роках стала боротьба з корупцією як із серйозною перешкодою на шляху ефективної мобілізації та розподілу ресурсів, розвиток національного фінансового сектору шляхом заохочення розвитку ринків капіталу на основі раціональних банківських систем та інших інституційних

механізмів, у тому числі сектора страхування, ринків облигацій та акцій. Монтеррейський консенсус підкреслив важливе значення мікрофінансування і кредиту мікро-, малих і середніх підприємств, національних планів заощаджень для посилення соціально-економічного впливу фінансового сектора, скорочення витрат мігрантів на здійснення грошових переказів і створення можливості для орієнтованих на розвиток інвестицій, підтвердив сприяння ППІ фінансуванню сталого економічного зростання у довгостроковому плані, підтримку нових механізмів фінансування (за рахунок випуску облигацій, акцій державного та приватного секторів в інтересах перш за все малих і середніх підприємств та інфраструктури) [8].

Друга Міжнародна конференція з фінансування розвитку для огляду ходу здійснення Монтеррейського консенсусу (Доха, Катар, 2008 р.) визнала центральне значення мобілізації фінансових ресурсів та їх ефективного використання для глобального партнерства в інтересах сталого розвитку [9].

Третя Міжнародна конференція з фінансування розвитку (Аддис-Абеба, Ефіопія, 2015 р.) підтвердила загаль-

Таблиця 1

Етапи еволюції фінансової політики ООН у сфері розвитку

Етап	Період	Характеристика
Фінансування в рамках реалізації Розширеної програми технічної допомоги для економічного розвитку МРК	1948–1959 рр.	Концентрація уваги на вирішенні проблеми міжнародного фінансування соціально-економічного розвитку МРК (більш широкому і постійному припливі приватних іноземних капіталовкладень; встановленні міжнародної системи субсидій та розвитку операцій з надання низькопроцентних позик; швидкій індустріалізації та сільськогосподарському розвитку; розширенні міжнародної торгівлі)
Фінансування в рамках реалізації програми міжнародного економічного співробітництва ООН «Декада розвитку»	1960-ті рр.	Фінансування розвитку МРК за рахунок виручки в іноземній валюті; забезпечення країнам, що розвиваються, справедливої частки в доходах іноземного капіталу від видобутку і ринкового збуту їх природних багатств; стимулювання припливу приватного інвестиційного капіталу; індустріалізація і створення високопродуктивного сільського господарства; використання ресурсів, вивільнених унаслідок роззброєння, встановлення цільового показника надання міжнародної допомоги у розмірі 1% загальної суми національного доходу розвинених країн; вирішення проблеми погашення зовнішньої заборгованості країн
Фінансування в рамках реалізації Міжнародної стратегії розвитку на друге Десятиліття	1970-ті рр.	Розширення міжнародної торгівлі, економічного співробітництва та регіональної інтеграції між країнами, що розвиваються, здійснення спеціальних заходів на користь країн, що не мають виходу до моря, розвиток людських ресурсів, розширення та диверсифікація виробництва, більш повна мобілізація внутрішніх фінансових ресурсів, забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів, збільшення ОДР для досягнення цільового показника 0,7% від ВВП розвинених країн
Реалізація Віденської програми дій з науки і техніки з метою розвитку	1980-ті рр.	Виділення на постійній та гарантійній основі належного обсягу фінансових ресурсів для зміцнення потенціалу у сфері науки і техніки з метою розвитку відповідно до пріоритетів країн
Фінансування в рамках реалізації Міжнародної стратегії розвитку на четверте Десятиліття розвитку ООН	1990-ті рр.	Необхідність підвищення темпів економічного зростання в країнах, що розвиваються; забезпечення процесу розвитку з урахуванням соціальних потреб, зниження рівня злиденності, сприяння розвитку й використанню людських ресурсів і професійних навичок, екологічною безпекою; удосконалення міжнародної валютно-фінансової та торговельної систем; забезпечення стійкості світової економіки та ефективне макроекономічне регулювання; зміцнення міжнародного співробітництва
Фінансування в рамках реалізації рішень Міжнародних конференцій з фінансування розвитку	2000-ні рр.	Реалізація Монтеррейського консенсусу, Дохінської декларації, Аддис-Абебської програми дій: мобілізація національних та міжнародних фінансових ресурсів, міжнародна торгівля, активізація міжнародного фінансового співробітництва, управління зовнішньою заборгованістю, підвищення узгодженості і послідовності функціонування міжнародних валютної, фінансової та торговельної систем

Джерело: розроблено автором на основі [6]

ний прогрес після прийняття Монтеррейського консенсусу, але одночасно визнала нові проблеми і потреби у сфері забезпечення розвитку, затвердила загальносвітову програму на період після 2015 р. [10]. Аддис-Абебська програма дій визначила необхідність здійснення заходів у таких сферах:

1) внутрішні державні ресурси (покращання управління бюджетними надходженнями за рахунок використання систем прогресивного оподаткування, удосконалення податкової політики і підвищення ефективності збору податків; скорочення незаконних фінансових потоків до 2030 р.; удосконалення процедур розкриття інформації та забезпечення прозорості; розширення масштабів міжнародного співробітництва в питанні оподаткування; зміцнення національних контрольних механізмів; раціоналізація неефективного субсидування; зміцнення механізмів управління боргом, створення ринків муніципальних облігацій, сприяння кредитуванню з боку фінансових установ і банків розвитку);

2) приватний бізнес і фінансування на національному та міжнародному рівнях (ПШ, стабільність міжнародної фінансової системи, фінансового ринку; доступ до офіційних фінансових послуг для всіх; підтримка установ мікрофінансування, банків розвитку, сільськогосподарських банків, операторів мобільних мереж, поштових і ощадних банків; використання інноваційних інструментів, у тому числі банківського обслуговування мобільного зв'язку, мобільних платіжних платформ і комп'ютерних платежів; внесок мігрантів в економічне зростання у країнах походження (зменшення до 2030 р. витрат за обслуговування грошових переказів до 3% від суми переказу); зміна фінансових правил для заохочення кредитування мікро-, малих та середніх підприємств; нові інвестиційні механізми (фонди венчурного капіталу, орієнтовані на розвиток, що можуть мати державних партнерів, змішане фінансування; створення національних ринків капіталу для задоволення довгострокових потреб у фінансуванні, зокрема ринків довгострокових облігацій, страхування; фінансування інфраструктурних проєктів за допомогою державних і приватних інвестицій);

3) міжнародне співробітництво з метою розвитку (підвищення обсягу ОДР, досягнення цільових показників ОДР; забезпечення міжнародними банками анти-

циклічного кредитування, у тому числі на пільгових умовах);

4) міжнародна торгівля (доступ до фінансування торгівлі (торговельні кредити, гарантії, страхування, факторингові операції, акредитиви, інноваційні фінансові інструменти); забезпечення безмитного доступу та доступу без квот на ринки на довгостроковій основі для НРК);

5) проблеми заборгованості та прийнятності її рівня (допомога країнам, що розвиваються, у досягненні прийняттого рівня заборгованості у довгостроковій перспективі на основі узгоджених стратегій, націлених на сприяння залученню позикових коштів, полегшенню боргового тягаря, реструктуризації заборгованості та грамотному управлінню заборгованістю) [10].

Ураховуючи те, що фінансова політика ООН протягом досліджуваних років визначалася міжнародними стратегічними цілями у сфері розвитку, можна виділити такі етапи її еволюції (табл. 1).

Висновки. Отже, завдання фінансової політики ООН у сфері розвитку протягом досліджуваних років були спрямовані на забезпечення умов для формування максимально можливих фінансових ресурсів, організацію регулювання економічних та соціальних процесів за допомогою фінансових методів та інструментів відповідно до мінливих цілей міжнародних стратегій та програм. Якщо з кінця 1940-х до 1960-х років завдання фінансової політики ООН визначалися прискоренням економічного та соціального розвитку слабозвинених країн (індустріалізацією і створенням високопродуктивного сільського господарства), зменшенням витрат з погашення зовнішньої заборгованості країн за допомогою мобілізації міжнародних фінансових ресурсів, то з 1970-х років головна увага сконцентрована на сприянні економічному зростанню, розвитку людських ресурсів, боротьбі з бідністю за допомогою більш активного використання внутрішніх джерел країн, що розвиваються. На разі глобальним завданням фінансової політики ООН є ліквідація злиденності та голоду, забезпечення сталого розвитку через заохочення економічного зростання, захист довкілля та сприяння соціальній інтеграції, що матиме величезне значення для людства і планети, тому найбільш повна мобілізація фінансових ресурсів та підвищення ефективності їх використання сприятиме досягненню зусиль у цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Barton D. and Wiseman M. Focusing Capital on the Long Term. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hbr.org>.
2. Radelet S., Clemens M., Bhavnani R. Aid and Growth // Finance & Development. – September. – 2005. – № 45/3. – P. 16–20.
3. Burnside C., Dollar D. Aid, Policies and Growth // The American Economic Review. – 2000. – Vol.90. – № 4. – P. 847–868.
4. Зайцев Ю.К. Многосторонние механизмы управления процессами содействия международному развитию / Ю.К. Зайцев // Вестник МГИМО. – 2011. – № 5. – Т. 5. – С. 67–76.
5. Капица Л.М. Иностранная помощь : [монография] / Л.М. Капица. – М. : МГИМО-Университет, 2013. – 650 с.
6. Резолюции Генеральной ассамблеи ООН [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.un.org/>.
7. Содействие международному развитию / Под. ред. В.И. Бартечева, Е.Н. Глазуновой. – Москва, 2012. – 408 с.
8. Monterrey Consensus of the International Conference on Financing for Development Mexico, 2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.un.org/>.
9. Doha Declaration on Financing for Development (2008) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://daccess-dds-ny.un.org/>.
10. Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development: Resolution adopted by the General Assembly on 27 July 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.un.org.

Аннотация. В работе исследованы основные закономерности и тенденции эволюции финансовой политики ООН в сфере развития. Выявлены изменения в целях и задачах финансовой политики ООН и основных направлениях решения проблемы финансирования социально-экономического развития развивающихся стран. Установлено, что задачи финансовой политики ООН в области развития в течение 1940–2000-х годов были направлены на обеспечение условий для формирования максимально возможного объема финансовых ресурсов, организацию регулирования экономических и социальных процессов в развивающихся странах с помощью финансовых методов и инструментов в соответствии

с изменяющимися целями международных стратегий и программ. Выделены основные этапы эволюции финансовой политики ООН в сфере развития, которые определяются целями международных стратегий развития. Рассмотрены глобальные задачи финансовой политики ООН в области развития на современном этапе.

Ключевые слова: эволюция, финансовая политика ООН, финансовые ресурсы, финансирование, развитие.

Summary. In the paper the basic patterns and trends of evolution of the UN financial policy on development were investigated. The changes in the goals and objectives of UN financial policy and in the key areas of solving the financing problem of economic and social development in growing countries were found. It was found that the objectives of the UN financial policy on development for the period between 1940 and 2000-ies were aimed at ensuring conditions for the formation of the maximum possible financial resources amount, organization and social regulation of economic processes in developing countries and those that are the least developed, using financial techniques and instruments according to the changing goals of international policies and programs. The main stages of the evolution of the UN financial policy on development were identified. These stages are defined by the objectives of international development strategies. The current global objectives of the UN financial policy on development were examined.

Key words: evolution, UN financial policies, financial resources, financing, development.

УДК 332.1:656.13:351.862.6

Козін О. Є.

*аспірант кафедри економіки підприємств
Харківського національного університету міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Kozin O. E.

*Applicant of Enterprises Economy Department
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv*

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА АВТОТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ В РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗРІЗІ

ECONOMIC SECURITY OF MOTOR TRANSPORT COMPLEX IN THE REGIONAL ASPECT

Анотація. Роботу присвячено визначенню поняттєвого апарату щодо питань економічної безпеки автотранспортного комплексу регіону. Визначення поняття автотранспортного комплексу регіону подано у розрізі оцінки його економічної безпеки. В основу визначення покладено принцип територіальної належності як автоперевізників, так і мережі автомобільних доріг. Економічну безпеку автотранспортного комплексу регіону запропоновано розглядати як певний його стан, який дозволяє надавати автотранспортні послуги у регіоні у повному обсязі та належної якості, сприяти розвитку автотранспортної інфраструктури і створювати умови для становлення соціально відповідального автоперевізника, який може повноцінно функціонувати в умовах розвитку інтеграційних процесів. Для оцінки рівня економічної безпеки автотранспортного комплексу регіону виділено дві основні його складові: виробничу та інфраструктурну. У виробничу включено показники, які характеризують виробництво автотранспортних послуг у регіоні. В інфраструктурну компоненту включено показники, які характеризують наявність, стан і утримання автомобільних доріг.

Ключові слова: регіон, економічна безпека, автотранспортний комплекс, економічна безпека автотранспортного комплексу, виробнича складова економічної безпеки, інфраструктурна складова економічної безпеки.

Вступ та постановка проблеми. Питання забезпечення економічної безпеки не втрачають своєї актуальності, незважаючи на значну увагу, яку приділено їм у сучасній економічній науці. Зростання протиріч соціально-економічного розвитку, нестабільна соціальна і політична ситуація у країні, необґрунтовані зміни у господарському законодавстві, залежність галузей країни від зовнішніх джерел сировини, енергоресурсів поглиблюють вплив загроз економічній безпеці та підвищують потребу в розробці дієвих заходів та їх забезпечення. Особливої уваги потребують питання економічної безпеки стратегічно важливих регіональних господарських комплексів, до яких належить транспортний комплекс.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість наукових доробок, які розглядають питання забезпечення економічної безпеки, присвячені виявленню загроз, оцінці рівня, розробці заходів із забезпечення на різних рівнях: держави, регіону, підприємства [1–7]. Розглядаючи напрями формування системи економічної безпеки на транспорті, більшість українських учених приділяють увагу галузевим аспектам економічної безпеки на транспорті [8–10]. Стосовно питань економічної безпеки на автотранспорті значна кількість доробок присвячена питанням економічної безпеки підприємств автотранспорту. Це праці таких вчених, як Близнюк А.О., Дмитрієв І.А., Дулеба Н.В., Мельник О.О., Пушкар Т.А., Шинкаренко В.Г. [10–14].